

Izhaja

vsako sredo in vsak petek.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXX.

Celovec, 9. rožnika 1911.

Št. 29.

Slednji poziv!

Slovenski volilci! Kliče Vas najvažnejša dolžnost! Dne 13. junija Vas kliče mati Slovenija v boj za svojo staro pravdo, za verske, narodne in gospodarske pravice, ki nam jih nasprotnik krati.

Boj bo hud, zlasti v slovenskem volilnem okraju, kjer so nasprotniki izdali parolo: **Sedaj ali nikoli!** Slovenski volilci! Odgovorite na to parolo prihodnji torek, 13. junija, z glasovnicami v rokah: **Nikoli!**

Vse tarnanje v mirnem političnem času, vse pritožbe so zaman! Vaš smrtni **verski, narodni in gospodarski** sovražnik, nemškonacionalna stranka, Vam nikdar ne prizanaša; Vi pa drugače zaman kličete na pomoč, zaman govorite gluhim vladnim ušesom, zaman trkate na vrata pravice; **dne 13. junija pa lahko premagate sovražnika v enem dnevu!** V enem dnevu se lahko maščujete za vse vnebovpijoče krivice!

To se bo zgodilo, če gre sleherni naš volilec na volišče za naše **slovenske kandidate!**

Pripravljeni bodite, da bodo nasprotniki spravili na volišče vse svoje pristaše do zadnjega moža, ne zaostajajte torej tudi Vi za njimi! Ne iščite izgovorov, ne dajte se zadrževati, temveč **pridite vsi od prvega do zadnjega na volišče! Nihče ne sme ostati doma!**

Kdor voli nasprotnika, je izdajalec našega naroda, kdor iz strahopetnosti ostane doma, pa nič boljši ni! Kdor ni z nami, je proti nam!

Če pa hočete, da bo naša zmaga popolna, držite se železne discipline! Vse navdušenje, vsa bojevitost je zaman, ne pomaga nič, če se posameznik bori na lastno pest. Le v edinosti smo nepremagljivi, v složnem postopanju.

Vsak slovenski volilec naj voli po paroli stranke, in sovražnik bo poražen!

Slovenski kandidati so:

V volilnem okraju **Pliberk, Železna Kapla, Dobrlavas, Borovlje:**

Franc Grafenauer

deželni poslanec na Brdu.

V mestu Celovec:

Alojzij Terček

knjigovez v Celovcu.

Volilni okraj celovška okolica:

Monsignor **Valentin Podgorc**

v Celovcu.

Volilni okraj **Velikovec, Svinec, Stari dvor:**

Jurij Rutar

župan v Št. Petru na Vašinjah.

Volilni okraj **Beljak:**

Matija Vospernik

župan občine Vernberg.

Za volilni dan.

Izkaznica in glasovnica se mora vsakemu volilcu dostaviti na njegov dom.

1. **Kaj mora** vsaka izkaznica obsegati? a) Številko, pod katero je dotični volilec v volilnem imeniku vpisan; b) kraj, dan in uro začetka volitve; c) uro, ob kateri se konča oddaja glasov; d) ime in bivališče volilca.

2. **Kaj je storiti**, če kak volilec še 24 ur pred volitvijo ni dobil izkaznice? Isti mora iti sam po njo. Kraj, kjer se jo dobi, se mora že poprej na običajen način razglasiti.

3. **Kdo pa** dostavlja izkaznice? Navadno c. kr. okrajno glavarstvo, ki pa sme ta posel izročiti tudi županu.

4. **Kaj je storiti**, če je kdo dostavljeno izkaznico izgubil? Terjati sme od c. kr. okr. glavarstva novo.

5. **Kako se voli?** Z glasovnicami, ki se morajo volilcem dostaviti hkrati z izkaznicami. Glasovnice, ki nimajo uradnega pečata c. kr. okrajnega glavarstva, so neveljavne.

6. **Kaj je storiti**, če se je glasovnica izgubila ali pokvarila? Terjati sme drugo in sicer ali že pred volitvijo naravnost od c. kr. okrajnega glavarstva, ali pa na dan volitve od volilnega komisarja.

7. **Kdo vodi volitev?** Volilna komisija, ki obstoji iz 5 članov, če ima občina manj kakor 1000 prebivalcev; če pa ima občina več kakor 1000 prebivalcev, pa je volilna komisija sestavljena iz 7 članov.

8. **Kdo sestavi volilno komisijo?** Dva, oziroma tri člane, imenuje občinski odbor, ravno toliko pa volilni komisar iz srede volilcev. Ti štirje, oziroma šesti člani, izvolijo petega, oziroma sedmega člana in vsi skupaj pa izmed sebe predsednika vol. komisije.

9. **Kakšne pravice** ima volilna komisija? Volilna komisija odločuje: a) če se pri oddaji glasov pokažejo pomisleki, če je oseba, ki hoče glas oddati, res opravičeni volilec sam, ali pa se le kdo drug izdaja za njega; b) o veljavnosti oddanih glasov; c) če se zoper volilno pravico kake v volilni imenik vpisane osebe ugovarja, razsodi takoj volilna komisija, če sme dotični oddati svoj glas ali ne.

10. **Kdaj in kdo** sme »ugovarjati«? Proti oddaji kakega glasov se sme samo toliko časa ugovarjati, dokler glas še ni oddan, in vrhu tega samo tedaj, če se kdo drugi za pravega volilca izdaja, ali pa če je volilec šele po ugotovitvi volilnega imenika svojo pravico izgubil. Ne more se pa ugovarjati zoper glasovanje takih oseb, ki so v kljub temu, da nimajo volilne pravice, vendar prišle v volilni imenik in se jih ni pravočasno »ven« reklamiralo.

11. **Kdo sme** biti na volišču navzoč? Na volišče (volilni prostor) se smejo pustiti samo volilci, ki imajo izkaznice. Ko volilec odda svoj glas, mora volilni prostor takoj zapustiti. C. kr. okrajno glavarstvo, pa tudi volilni komisar, sme odrediti, da se volilci le posamezno v volilni prostor spuste, če je to potrebno, da se volitev nemoteno vrši. Na željo vseh strank, ki se poganjajo za kandi-

date, pa mora c. kr. okrajno glavarstvo dovoliti, da je pri celem volilnem dejanju od začetka do konca (tedaj tudi pri štetju glasov) v volilnem prostoru navzočih nekaj (2 do 5) strakinih zaupnikov. Te zaupnike morajo stranke pravočasno pred volitvijo c. kr. okrajnemu glavarstvu naznaniti, ki izmed njih izbere za vsako stranko primerno število.

12. **Kake pravice imajo zaupniki?** Ti zaupniki so samo pričé volilnega dejanja: kakor drugi volilci, imajo pa tudi oni pravico ugovarjati, drugih posebnih pravic pa nimajo. Seveda pa smejo, kakor vsak drugi volilec, volilno komisijo in volilnega komisarja opozarjati na morebitne nepravilnosti, in zahtevati, da se volitev po postavi vrši. Ako bi se njihovim pritožbam ne ugodilo, smejo terjati, da se te pritožbe v volilnem zapisniku zabeležijo.

13. **Ali se sme** na volišču agitirati? Med volitvijo so prepovedani nagovori na volilce in vsaka drugačna agitacija v volilnem prostoru samem, kakor tudi v poslopju kjer se volitev vrši in v bližnji okolici tega poslopja, ki jo c. kr. okrajno glavarstvo določi. Tudi se mora za to skrbeti, da morejo volilci nemoteno hoditi v volilni prostor in nazaj.

14. **Kako se** volitev vrši? Najprej se sestavi volilna komisija, ki se mora, predno se glasovanje prične, prepričati, da je za vlaganje glasovnic določena posoda prazna. Potem oddajo najprej člani volilne komisije svoje glasovnice, za njimi pa drugi volilci po vrsti, kakor pridejo. Vsak volilec mora pokazati najprej svojo izkaznico in potem odda predsedniku komisije svojo skupaj zvito glasovnico, ki jo predsednik skupaj zvito, kakor se mu je izročila, v volilno posodo položi. Komisija mora ime vsakega volilca, ki je že volil, zpisati v poseben zapisnik.

15. **Kdaj se** volitev konča? Oddajanje glasovnic se konča ob določeni uri. Vendar se ne sme izključiti od glasovanja tistih volilcev, ki so prišli na volišče, še predno je potekla določena končna ura in se takrat še nahajajo ali v volilnem prostoru ali v čakalnici, ki jo je določila komisija, ali pa neposredno pred voliščem.

16. **Kaj se zgodi**, ko je glasovanje končano? Predsednik izjavi, da je oddaja glasov končana, volilni prostor se zapre in prične se štetje glasov v navzočnosti volilnega komisarja, volilne komisije, zapisnikarja in zaupnikov. Preden se prične šteti glasove, mora predsednik glasovnice v volilni posodi premešati, nato jih vzeti iz posode in prešteti. Pri štetju glasov, ki se nato prične, razgrne en član komisije vsako glasovnico posebej, jo najprej sam pregleda, potem pa izroči predsedniku, ki jo na glas prebere, nato pa drugim članom komisije poda, da jo pregledajo. Pri tem pa pišeta dva člana komisije vsak na svojem listu število glasov vsakega kandidata. Oba ta glasovna lista (Stimmenlisten) se morata med seboj ujemati in ju morajo na koncu podpisati vsi člani komisije.

17. **Kateri glasovi** so neveljavni? a) Tisti, ki padejo na osebo, ki sama nima volil-

ne pravice; b) glasovi, ki se oddajo pod kakimi pogoji, ali ki so jim pristavljena naročila za kandidata; c) glasovi, iz katerih ni razločno povzeti, kateri osebi veljajo; d) prazne glasovnice. Vsi taki glasovi in glasovnice se ne štejejo, kakor bi ne bili oddani. Če je na eni glasovnici zapisanih več imen, je glasovnica veljavna, toda šteje se samo prvo zapisano ime.

Volilno gibanje.

Izid volitev, t. j. število glasov, ki jih bodo kandidati dobili, sporočite takoj brzojavno pod naslovom: Dr. Brejč, Celovec. To je važno radi morebitnih ožjih volitev.

Pridite pravočasno na volišče! Vsak volilec dobi legitimacijo (izkaznico), na kateri je natančno povedano, kdaj se vrši volitev: kateri dan, ob kateri uri in kdaj se konča. Volitev se začne ob določeni uri, na kar je treba paziti. Postava pravi: »Oddaja glasov se zaključi ob določenem času. Vendar pa se ne smejo izključiti od glasovanja volilci, ki so bili že pred potekom določene ure v volilnem prostoru in v čakalnem prostoru, katerega je volilna komisija določila za volilce, ali neposredno pred volilnim prostorom.« S tem je rečeno, da se ne sme zabraniti volilcem oddaja glasov strogo ob določeni uri, ako so že prej bili v zgoraj omenjenih prostorih, pač pa so izključeni od volitev oni, ki bi prišli na volišče šele po določeni uri. Zato pa pridite vsi o pravem času, da ne zamudite volitev in ne oškodujete naše stranke za svoj glas.

Legitimacij pri volitvah ne oddajajte, ampak jih sami shranite za eventualne ožje volitve!

Volilci, skupno na volišče! Ne pustite nobenega volilca samega, da ga nasprotniki ne vlovijo.

Volilni okraj: Borovlje, Dobrlaves, Železna Kapla, Pliberk.

Slovenski kandidat:

Franc Grafenauer,
deželni poslanec na Brdu.

Sinčavas. (Šumijev poraz v Sinčivasi.) Šumi je napovedal za občino Dobrlavas volilni shod v Sinčivasi v prostorih g. Leitgeba. Vršil se je na binkoštni ponedeljek ob 6. uri zvečer. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. Ljudi, volilcev in nevolilcev, je bilo navzočih okoli 230, polovica pristašev S. L. S. Sklicatelj shoda, g. Plavec iz Lovank, otvori zborovanje in predlaga za predsednika gosp. direktorja Dreota, za zapisnikarja g. nadučitelja Kogelnika. Ker hoče nasprotna stranka nato iti kar brez glasovanja k dnevnemu redu, se čuje medklic župnika Poljanca: Naj se predsedstvo voli! Naj se glasuje! — Sklicatelj: Molčite, vi nimate besede! — Poljanec: In vi tudi ne, saj ni še predsednika! — Ko se nato glasuje, se predlagano predsedstvo od nasprotne stranke sprejme. — Medklic: Prosimo protiglasovanje! — Dreo:

Podlistek.

Črtice iz zgodovine koroškega šolstva.

(Piše D.)

IV.

Stanje šolstva leta 1864.

»Učiteljski Tovaršč«, list za šolo in dom. V. tečaj (1865), ki je izhajal v Ljubljani, ima na str. 335. s Koroškega poročilo o šolskem stanju leta 1864, posneto po listu »Österr. Schulb.«.

V šolskem letu 1864 je bilo na Koroškem v 25. šolskih okrajih in v 330 duhovnijah ljudskih šol: glavna šola s spodnjo realko 1, glavna šola za dečke 1, za dekleta 2, farne šole za dečke 3, za oba spola 2, malih začetnih šol 267, šol za silo 297.

Izmed teh je bilo slovenskih 26, slovensko-nemških 64, nemških pa 215.

Kakor smo že omenili je bilo leta 1859 16 slovenskih šol (leta 1858 samo 15), slovensko-nemških pa 68 (leta 1858 67).

Vidimo torej, da se je tekom petih let, od 1859 do 1864, ustanovilo na novo šest slovenskih šol in da so postale štiri slovensko-nemške šole popolnoma slovenske. Število nemških šol pa je ostalo isto kakor je bilo leta 1859. (215).

S temi šolami so bile zvezane: pripravnici za učitelje 2, ženskih obrtnijskih šol 7, obrtnijski šoli za rokodelske učence 2, ponašljavnih šol 5. Tekom zadnjega leta se je ustanovilo 5 šol. V teh letih pa se kaže tudi že vpliv Nemcev, ki so hoteli izpodrinuti slovensčino iz ljudskih šol. Zapeljati so se dale nekatere občine, ki so vložile prošnje za nemške šole. »Učiteljski Tovaršč« (1865, str. 239) ima iz Celovca sledeče poročilo, posneto po »Slovenec«, ki je izhajal v Celovcu:

»Kjerkoli kak prenapet Nemeč ali — ker je poturčenec hujši kot Turk — kjer kak izštudirani nemškutar prebiva, tam imata gg. fajmošter in učitelj zastran slovenskega jezika v šoli gotovo sitnosti in te-

žave. To pričajo pritožbe, ki so jih nekatere občine ali srenje vložile in prosile, naj se slovensčina — materin jezik šolske mladine — iz šole izpodi in tuja nemščina vpele. Take prošnje so vložile občine: grabštanjska, bekštanjska, ukovska in truška. Te dni je prišel odgovor na te pritožbe od visokega ministrstva, in kakor slišimo tako, kakor zdrava pamet in postava veleva. Namreč prvi nauk mora po slovenskih farah slovensk biti, še le potem, ko so učenci v slovenskem jeziku dobro izurjeni in utrjeni, prestopi se na drugi deželni jezik; krščanski nauk se pa uči vsa leta v tem jeziku, kakor se božja beseda v cerkvi oznanjuje. — Slovenci! ne dajte se motiti in slepariti nekterim šalobardam; spoštujte svoj materin jezik, tirjajte ga v ljudski šoli in delajte tako, kakor delajo vsi drugi narodi po vesoljnem svetu: Za mladino je le materin jezik, torej za slovensko mladino slovenski jezik!«

In to pravimo še danes, kakor je trdil leta 1865 celovski list »Slovenec«.

Da, a prej se naj odstranijo vsi nevolilci. — Naša stranka: Dobro, a vaši morajo tudi iti in kdo ve, kdo je mladoleten in kdo ne, kdo ima pri sebi krstni list? — Ko vidijo, da nič ne opravijo z našimi možmi in fanti, objubijo, da dobi besedo tudi naša stranka. Nemir se zato poleže in predsedstvo se enoglasno sprejme. Ko gospod predsednik Dreo nato izjavi, da je beseda prosta in da bo najprej govoril kandidat Šumi in da sme govoriti vsak drugi samo 15 minut, odda predsednik besedo g. Šumiju.

Šumi: Jaz bom danes govoril nemško, na koncu bom pa govoril tudi slovensko. Torej utrakvističen kandidat! Jaz hočem danes kratko razložiti, obširno ne morem, ker vidite, da sem že čisto hripav, ker sem imel že prej dva shoda. (Medklic: Pa si cukrčkov kupite! Bučen smeh.) Poudarjati pa moram, da se mi vselej očita, da je ta program, ki ga zagovarjam jaz, že davno zastopal Grafenauer. Dobro, a izpolnil ga ni. (Klici: Ker ni mogel, ker je večino imela naša stranka, Vi pa ste se od njega naučili! Velik nemir, predsednik miri.) Šumi govori nato o tem, kar se je naučil od Grafenauerja in iz »Mira«.

Na koncu kritizira govornik še državno-zbornsko delovanje g. Grafenauerja, pa tako nerodno, da mu naši ljudje vsako njegovo trditev skoraj sproti ovržejo. Trdi, da dosedanji poslanec v tem okraju nič ni dosegel, da je »Märchenerzähler« (te besede se je enkrat naučil od Doberniga), napada »Mir«, pri katerem mu ni vseč, da se zdaj tiska v Ljubljani (Klici: Pa ga tam tožite, saj tudi tam velja tiskovni zakon!). Zamolčal je svoja verska, narodnostna, šolska in druga načela. Medli »Heil Šumi!« klici od strani njegovih pristašev kronajo njegov govor. Iz polnih grl pa se razlega močni »Živio Grafenauer!« po dvorani.

Kot prvi odgovarja g. Čarf iz Velikoveca. Pozivlja kmete-volivce, naj ne verjamejo sladkim besedam kandidatovim, ker, kar tukaj mogočno obljubuje, tega on in njegova stranka nikdar ne bo izpolnila. (Klici: Tako je!) Zakaj pa tega že prej ni storila, kar zdaj volilcem obeta storiti, saj je vendar že dobrih 40 let na krmilu Avstrije, zakaj je torej pustila priti državno gospodarstvo na rob prepada. (Viharno pritrdjevanje.) Seveda je moralo tako priti, ker goji ta nemškonacionalna vlada toliko število uradnikov, da tam, kjer bi eden zadostoval, jih mora imeti kar 4, od katerih je eden inšpektor, eden direktor, eden »verbolter« in šele četrti žene medveda, to je četrti šele delo v resnici opravlja. Nemškonacionalna stranka se dela danes prijateljevo kmetov, kar nikoli ni bila in nikoli ne bo. Zato, kmetje, ne verjemite tem ljudem, ki zdaj lazijo okoli Vas, in ne volite Šumija, ampak našega Grafenauerja! (Gromoviti živio-klici!)

Besedo dobi nato č. g. župnik Vinko Poljanec, ki v vznešenih besedah odgovori g. Šumiju. Stranka, katere kandidat je g. Šumi, je krivična Slovanom, kar je razvidno iz tega, kako je sestavljena vlada, v kateri sedi 9 nemških, a samo dva slovenska ministra, dočim je Slovanov 17 milijonov, Nemcev pa samo 9 milijonov. Zato je samo po sebi umevno, da so Slovani morali nastopiti proti takim krivicam z najhujšimi sredstvi. Zavrača tudi trditev, da bi duhovniki nič ne delali za gospodarski napredek v deželi, ker so skoraj vsi sinovi kmečkih hiš in vedo ceniti kmečko delo in tudi v tem oziru grede kmetom na roke, kolikor jim je mogoče in jim pripušča čas. Da bi pa mi duhovniki bili hujšaka, kar se je nam danes očitalo in da bi delali nemir, izjavlja govornik z velikanskim navdušenjem, da je res ravno nasprotno! Za dobro stvar se bomo vselej postavljali in za pravice našega ljudstva vedno nastopali. — Šola, ki jo vodi g. Šumi v Velikovecu, ne zadošča svojemu namenu, ker mnogo fantov, ki pride iz te šole, hoče igrati gospode in se odtuji kmetškemu delu. Govornik brani zlasti tudi Grafenauerja in njegovo delovanje v državnem zboru. Očita stranki tudi to, da je nasprotnica vere in da deluje na zakonsko razporoko in za »svobodno šolo«, šolo, v kateri bi se otroci ne učili nič krščanskega nauka. In Šumi sam je za to, ker je odbornik podružnice »Svobodne šole« v

Velikovecu. Končno priporoča govornik Grafenauerja v izvolitev. Odgovarja še č. gospod kaplan T. Ulbing. Šumi je rekel, da se vsi dolgovi države ne smejo zapisati na račun nemškonacionalne stranke, ker veliko dolgov je imela država že prej, predno je bil parlament. A Šumi ne pomisli, da je tudi tedaj že nemška vlada, v kateri ni bilo nič Slovanov, pisala usodo Avstrije. Proti taki vladi ravno gre naš boj. Nemškonacionalna stranka je storila krivico tudi nam koroškimi Slovincem s tem, da nam je prisodila samo en mandat za državni zbor, (Klici: In še tega nam hočejo vzeti!) tako, da pride na 90 tisoč Slovencev en poslanec, pri Nemcih pa eden že na 27 tisoč ljudi. Isto krivico nam delajo glede deželnozborskih volitev in v deželnem odboru. Da Šumi hoče, da se fanti v kmetijski šoli naj nemško učijo, je to le obsodba našega šolskega sistema, ki še v 8 letih otrok ne more naučiti nemščine. Šumijeva stranka je pa tudi protidržavna, ker ta stranka slavi Bismarka, največjega avstrijskega sovražnika.

Ko je g. Šumi že obnemogel, je poslal v boj svojega pomočnika iz Celovca, g. Freisingerja, ki je zabavljal čez duhovščino, ki ji je prepovedal se mešati v volitve; sedanjí papež ji je pa pred 14 dnevi v pismu na španske škofe naravnost zapovedal. Nadalje je pripovedoval, da plačujejo Nemci več davka kakor Slovani in ne gre, da bi imeli manj vpliva pri vladi kakor Slovani. (Klici: Mi plačamo pa več krvnega davka in hočemo v vladi le enakost!) Rekel je tudi, da nam »šenka« vseh 9 nemških ministrov, če bi Slovani potem hoteli plačevati davke Nemcev. (Klici: Vi nam ne boste nič »šenkali«! Dolgo trajajoč smeh.) Na koncu je celo obljubil, da se bo tudi od sedaj dalje pridno slovensko učil, kakor to dela tudi sedanji škof krški dr. B. Kaltner in da bo prihodnjič že mogel k zborovalcem govoriti slovensko. Kaj nemškonacionalni Mihel ob času volitev ne obljubljuje!

Govoril je še socialni demokrat g. Regensburger za svojega Sitterja, nakar je prebral g. zapisnikar resolucijo za volitev Šumija, pri kateri pa se ni vzdignilo nad 30 rok. Ko je ura odbila že pol enajst, se shod zaključil.

Mi ostanemo pri Grafenauerju!

V Selah pri Borovljah je slavni Schumy govoril tudi o servitutih ter kmetom seveda obljuboval zvezde z nebes. Selani in drugi kmeti, ki imajo sitnosti radi servitutov, pač dobro vedo, da se g. Schumy nikoli ne bo zavzel za kmete, ako se gre za servitute, kajti ravno s pomočjo teh servitutov pritiskajo nemškonacionalni gospodarji itd. na kmete, da morajo voliti, kakor oni hočejo. Gospod Schumy se pač nikoli ne bo zavzel za to, da se nemškonacionalni gospodi izvije iz rok to dobro orožje proti slovenski stranki. Saj vrana vrani oči ne izkljuje! Naloga naše stranke je pa, da se loti tega važnega vprašanja na celi črti, kar bo tudi storila kot edina gospodarska stranka za koroške Slovence!

Libeliče. (Volilni shod.) Šumy je moral priznati, da laže in obrekuje po shodih. V ponedeljek ob 11. uri dopoldne je hotel Šumi zborovati, pa se mu ni posrečilo. Naši so zasedli dvorano pri Ringu — »naceljni« so bili vsi poparjeni. Šumy s svojo nemško četico pride — Slovenci so ga sprejeli s pfuj-klici, izdajavec, nemškutar, abug Šumy, se je razlegalo po dvorani. Četrť ure je trajal vrišč in hrup, Šumy je bil pobit in obupan. Naši so mu dali besedo, a ni mogel nič izmotoviliti. Naši so ga vedno prekinili in mu klicali: pfuj Šumy, renegat, izdajavec, lažnjivec! — Šumy je zabavljal na shodu v Libeličah čez duhovnike in jih je imenoval črnehe. Duhovniki mu bodo že odgovorili na to; naša duhovščina mora protestirati na merodajnem mestu zoper takega verskega hujšaka. Šumy je rekel, da je zoper to, da bi se duhovniki udeleževali politike. — Na vsa obrekovanja mu je odgovoril župnik Rozman. In Šumy je moral molčati ter priznati, da je hujskal, zabavljal in grdil našo slovensko duhovščino. — Šumy se je na shodu norčeval iz slovenskih mladeničev ter jih imenoval mokre pobaline. Slovenski fantje, odgovorite mu 13. t. m., kdo je pobalin!

Fantje, pokažite, kam spada tak pobalin, kakor je Šumy! Šumyja je temeljito pobil na shodu dr. Rožič. Povedal mu je v obraz, da ni razvil nobenega programa, da je naš verski, narodni in gospodarski nasprotnik. Šumy je privrženec nemškonacionalne brezverske stranke. Zato proč s Šumyjem! Šumy je na shodu razžalil tudi naše ženske, katere je imenoval babe, ki so mirno poslušale govore. On je rekel, da morajo ženske ven. Šumy je torej nasprotnik ženske politične svobode in pravic. Šumy je torej proti temu, da bi se politično društveno življenje tudi ženskam dovolilo. Vrle Slovenke, žene slovenske, odgovorite Šumyju na njegova razžaljenja s tem, da vse naše vrle može spravite v terek na volišče, da bodo volili krščanskega moža Franca Grafenauerja. Proč z vašim narodnim, političnim in verskim sovražnikom Šumyjem! Naši ga sploh niso pustili dalje govoriti, ker je tako kruto, grdo razžalil našo slovensko duhovščino, naše slovenske žene in mladeniče. Moral je nehati in naši so stoji in odkriti zapeli: »Hej Slovenci — črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpada!« — Shod v Libeličah je bil krasen, impozanten, in slovesna, veličastna manifestacija slovenske misli in zavednosti. Navdušenje je bilo splošno in ljudje so rekli: Tako lepo še nikoli ni bilo! Libeličani! V terek vsi na volišče za Grafenauerja!

Shod pri Sv. Križu. V terek je bil veličasten shod pod lipo pri Sv. Križu nad Dravogradom. Kmet Kotnik iz Dobrij je predsedoval in poslanec Grafenauer je med burnim pritrdjevanjem razvil svoj program. Živio-klici so zadoneli, ko je končal svoj temeljit govor. Govorili so še dr. Rožič in župnik Rozman. Shod se je kljub slabemu vremenu najlepše vršil. Poslancu se je izrekla zaupnica z navdušenjem! Tolsti vrh in okolica, volite vsi Grafenauerja!

Shod v Kotljah je imel poslanec Grafenauer v terek ob 5. uri popoldne. Učitelj Fleiß je najel in plačal par surovin, da so razgrajali na shodu. Poslanec Grafenauer jih je dobro zavrnil. Učitelj je enemu surovežu posodil krivo pero, da je očitno izžival naše mirne zborovalce. — Dotični nevolilec je napadel dejansko našega kmeta Kacestnika brez vsakega vzroka. »Naceljni« so vprizorili boj, a naši so jih postavili na hladno in jim dali občutiti krepko pest. Sociji in »naceljni« so skupaj držali. Te tiče bomo dali malo pod ključ, da se nauče manire. — Dr. Rožič je na željo socijev in »naceljnov« do dna razkrinkal Šumija in Sitarja. — Kmetje, volite Grafenauerja, vrlega moža, ne pa nemškutarja Šumija!

Šumi goril! Toliko časa je netil in pihal Šumi, da se je nazadnje vendarle pošteno vnelo. Naš kmet je počasen in premišljen. Teško ga spraviš v ogenj. Toda če si ga pa enkrat razvnel, potem pa gorje tistemu, ki ga je razsrdil. Šumi to že čuti. Binkoštni pondeljek je bil zanj prvi sodni dan. Na sedmih krajih je ljudstvo Šumijevo slepmišenje ta dan obsodilo! Najprej je Šumi poskusil svojo srečo na **Subi**, pa jo je moral odkuriti, ne da bi bil kaj opravil. Še poslušali ga niso naši vrli in zavedni kmetje! Bil je strahovit poraz Šumija! Ves poparjen in bled jo je pobral v **Libeliče**. Toda prišel je iz dežja pod kap. Tam so ga najprej pošteno zdelali in konečno sklenili, da ne sme več govoriti. Tretji poraz istega dne je doživel Šumi v **Sinčivasi**. Na ta shod so prišli vrli škocijanarji z gospodom župnikom Poljanecem in županom Picejem na čelu, na vozovih korajžni Dobrolčani z g. kaplanom Ulbingom, velikovskim purgarjem, škricem in slugam pa so sledili za petami in došli na shod velikovski Slovenci pod vodstvom gospoda Čarfa. Izborno so Šumiju odgovarjali med gromovitim ploskanjem in odobravanjem gospodje Čarf, Ulbing in Poljanec. Šumi je bil kar bled, učitelja Kogelnik in Dreo sta kar z zobmi sklepetala, in Šumijevim pristašem sploh je pošla vsa korajža. Pri glasovnjju se je izmed 300 rok za Šumija dvignilo 16 rok, in še te roke so bile last nemško-nacionalne gospode! Sijajna sta bila naša shoda istega dne v **Pliberku** in na **Ponikvi**. V **Črni** in **Možici** je istega dne priredil dva krasno uspela shoda g. dr. Brejc, ki je Šumija zdelal do kosti. V Črni se mu je obetalo, da se ga še notri ne bo pustilo; ko pa je prišel, so ga nasprotniki gledali

srepo le od daleč in pešti stiskali — v žepu. Na shodu je bilo nad 200 ljudi, med njimi tudi rdeči in beli. Šumija je skrtačil, kakor ta človek zasluži; ponorčeval se je s tistimi, ki eno nedeljo vpijejo »živio Sitar!«, drugo pa »Heil Schumy!« Nihče se ni upal ugovarjati. Navdušenje med našimi je bilo velikansko. Ravnotako izvrstno se je obnesel shod v Možici, kjer so bili zborovalci polni navdušenja. Ljudstvo se je povsod začelo gibati; spregledalo je politično sleparstvo nemških nacionalcev in njihovega kandidata. Vse Šumijeve laži, podtikanja in zavijanjanja ne bodo nič izdala.

Slovensko ljudstvo govori, in njegov glas je glasna obsodba narodnega odpadnika Šumija.

Ljudski glas pa je božji glas!

Šumi, prijatelj kmeta! Če sploh še kdo dvomi, da Šumi ni pravi prijatelj kmeta, temu naj služi sledeča dogodbica v dokaz: Pred par leti prestavljala sta Šumi in pa znani Petrič podom. Dular, ki je veliko klobasal okrog po Bauernvereinovih shodih, svojega rojstva kosti po obljudeni velikovski ulici. V živahnem pogovoru je zeleni Šumi pozabil, da sta med ljudmi, da ju slišijo tudi »pavri«, ter pričel Petriča podučevati: »Veš, Ti moraš »pavre« za norca imeti in moraš se jim lagati.« Danes je Šumi kandidat za državni zbor in želi ter išče glasov tudi pri tistih »pavrih«, katerim se je treba lagati in katere se sme za norce imeti. Res, zelo priporočljiv kandidat! In res, zelo velik norec, ki gre takega »kmetškega prijatelja«? volit.

Šumi na Jezerskem. Zeleni Šumi se je v »Tagespošti« pobahal s svojim shodom na Jezerskem, češ, v čisto slovenskem kraju si upam zborovati, ne da bi dobil od volilcev zasluženo brco. Sedaj pa zvemo od zanesljive strani, kakšno da je bilo Šumijevo zborovanje. Možina je stuhtal, da bi bilo najbolje, da se volilcem na kak način prikupi. Zato jo je mahnil korajžnega srca med jezerske kmete ter nakupil pri njih nekaj ovac. Pri tem je seveda napeljeval besedo na volitve ter izrazil mnenje, da bi bilo dobro, če bi ga kmetje hoteli poslušati, kaj da so pravzaprav liberalni Slovenci. Ko pa je Šumi videl, da ne dobi prostora in da kmetom za njegove klobasarije ni, je ubral drugo struno in govoril kmetom nekako takole: »Vem, da ste moji nasprotniki in da me ne boste volili; vendar pa bi bila Vaša dolžnost, da me vsaj nekateri volite, ko sem vendar ovce pri Vas nakupil.« Tako torej, zeleni Šumi se je spustil tudi na to pot agitacije! Ali Šumiju ni znano, da se take vrste agitacija ne strinja popolnoma s postavnimi predpisi? Ali ne ve, da je to nedovoljeno vplivanje na volilce? Pa se nemara Šumi vendar ne čuti že imunega! Zato ima pač najmanj povoda, ker je moral z Jezerskega odriniti brez shoda hitrih hlač kakor je bil prišel. Vrli Jezerčani pa so pokazali, da se zelencem Šumijevega kalibra ne vsedejo na limanice, da vedo razločevati med dobrim in slabim, četudi se jim slabo predloži v pokriti skledi; in to je prav, to je tisto, kar dela Jezerčane v resnici Jezerčane, kar so pokazali vedno dosedaj in bodo pokazali tudi dne 13. junija 1911.

Volilni okraj: celovška okolica.

Slovenski kandidat:

Monsignor Valentin Podgorc v Celovcu.

Lučovnik — kaj je s podporo za pašnike? Tako povprašujejo kmetje v Vetrinju, Kotmarivasi in na Žihpoljah. Podpora je bila dovoljena, to je znano; znano je tudi, da je bila izplačana; znano je dalje, da je denar kasiral Lučovnik; ni pa znano, da bi bil kak kmet od te podpore že kak krajcar videl! Zato pa so kmetski volilci v imenovanih občinah na Lučovnika po pravici silno ogorčeni in pravijo, da tega sladkega prijatelja svojih lastnih žepov ne bodo volili. Ta bi lepo delal z ljudskim denarjem, če bi h koritu prišel! Lučovnik je tak prijatelj kmetov, da še enega pota v Celovec zastoj ne stori. Vsak korak si pusti od občine plačati.

In da več zasluži, gre za vsako stvar posebej v Celovec. Tako igra nobel »herrenpaura« na stroške svojih revnih, kmečkih občanov. Lučovnika naj volijo njegovi gosposki mestni prijatelji, zavedni in samostojno misleči kmetje ga ne bodo!

Lučovnik bo prišel pod ključ! Lučovnik in njegovi politični hlapci raznašajo po celovski okolici novico, da je msgr. Val. Podgorc od kandidature odstopil. To je **grda laž!** Po postavi zadene takega sleparja kaznen zapor od enega tedna do treh mesecev. Naj se nam sporoče priče, da naznanimo stvar državnemu pravdniku. Presneto mu mora trda peti, da se takih kaznivih sredstev poslužuje lažnjivi kljukec iz Žihpolj! Slovenski volilci! vsi do zadnjega moža za

msgra. VALENTIN PODGORCA v Celovcu!

Mesto Celovec.

Slovenski kandidat:

Alozij Terček, knjigovez v Celovcu.

Volilni okraj: Velikovec, Svinec, Stari dvor.
Slovenski kandidat:

Jurij Rutar,

župan v št. Petru na Vašinjah.

Djekše. V naši trdnjavi, najsevernejši meji slovenske Koroške zbralo se je v nedeljo 4. junija pri Krčmarju lepo število volilcev, ki so prišli poslušat govornike iz Velikovca in Celovca. Gg. Čarf, Gril in dr. Jesenko so nam živo naslikali sedanji politični položaj, razložili vzroke razpusta in pojasnili pomen volitev za posameznika kakor tudi za celi narod. Krivice, ki se nam gode, so res vnebovpijoče. Zato bomo stali na straži kot naši pradedje v boju zoper Turke nevstrašeni in nepremagljivi in kresi bodo tudi v naprej naznanjali našim bratom na jugu, da še živimo. Koncem zborovanja da predsednik g. Župnik na glasovanje zaupnico gospodu kandidatu Rutarju, ki se z navdušenjem in soglasno sprejme.

Krčanje. Pod predsedstvom gosp. Jan. Goleja se je vršil pri nas v nedeljo 4. t. m. dobro obiskan volilni shod, na katerem so poročali govorniki iz Velikovca in Celovca. Prav lepo je govoril k sklepu č. g. župnik Drdlik, ki je z ozirom na izvajanja svojih predgovornikov povzel besede umirajočega Mojzesa: »Tu imate dobro in tukaj slabo, volite sedaj sami med dobrim in slabim.« Isto velja tudi za volilce, ki imajo zbirati med dobrim in slabim kandidatom. Resolucija, s katero se izrekajo volilci za slov. kat. kandidata Jurija Rutarja, je bila k sklepu zborovanja soglasno sprejeta.

Vovbre. Vovberški nemčurji so si začeli misliti, da jim bo bržkone huda predla pri volitvah. Zato so se zbrali vsi kuščarji, seve tudi oberkuščar Zepi k zaupnemu shodu k Prižu v Vovbrah 31. maja med 9. in 11. uro zvečer. Ta zaupni shod pa ni ostal tajen ter je razkrinkal, kako z grdimi nameni mislijo ti ljudje volilce prisiliti, voliti Nageleta. Vsakemu zaupniku tega shoda se je naročalo, naj si pridobi vsaj dva nasprotna volilca, če z lepim ne bo šlo, pa s hudim. Eni naj odpovejo svojim volilcem stanovanja, drugi naj bi odpovedali delo, tretji naj bi si jih pridobili s pijačo itd. Krčmar se je izrazil, da si upa dobiti par volilcev za frakelj žganja. Gospod Lekšej, tako pa ne bo šlo! Le enkrat so šli Vam Vovberjani na lim, pa nikdar več. Ali ni to sramota za vse nemške agrarce oberkuščarje, da mislijo delovati s takimi sramotnimi sredstvi? Fej! S tem ste pač pokazali, kakšni da ste in kaj da mislite. Ali ne veste, da volilca nihče ne sme siliti? Hočete na vsak način v luknjo? Bi dobro bilo, da bi Vam vsak dan na ušesa trobili, ker ste tako pozabljeni. Za danes bomo še imena teh zelenih kuščarjev zamolčali, če jim pa ne bo po volji, znajo v prihodnjem »Miru« čitati svoja imena in še kaj več! Ti Mežnarjev Zepi pa si zapomni, da dne 13. junija ne boš zabil v Vovbrah klobuka, kakor je zabil Tvoj ministrant, ali bolje rečeno, Tvoj poštar Kolmančev Hansej kolo, ko se je

od vovberških fantov učil po portugalsko leteti. Gospod Hansej, kolikokrat ste pa skočili čez plot? Ali je vovberški potok kaj globok? Oh Hansej, se nam pa res smiliš! Pa pomagati Ti ne moremo, se je pač ustanovila po Zepiju obljudljena portugalska šola, samo s tem preobratom, da so učili slovenski fantje nemčurja Hanseja po portugalsko leteti, namesto da bi učil Zepej zavedne Slovence! Zaveden delavec.

Beljaška okolica.

Slovenski kandidat:

Marija Vospernik, župan občine Vernberg.

Marija na Zili. Dne 28. minolega meseca je celovška beštja nagovarjala zilske beštje, kako morajo zilske beštje celovško beštjo dne 13. t. m. voliti, pa se jim le ni prav dobro obneslo. Delavci so jim shod motili in »kmetski« agitator je moral precejšnje slišati. Kmetje, zbudite se in pomislite, kako Vam gredo te »beštje« na roke: Povsod dolg in zopet dolg, kmetov žep pa prazen. Nemškonacionalna gospoda zida velike palače, zahteva velike plače, in ti, kmet, nosi strgane hlače! In vkljub temu se naš »kmetski« župan peha na žive in mrtve za profesorsko »beštjo«.

Premnogo ljudi se brezuspešno bojuje zoper zastarelo zaprtje, samo ker se ne poslužujejo pravega sredstva. Po zdravniških poročilih splošne bolnice v Bambergu posnamemo, da so se s pomočjo naravne **Franc Jožef**-ove grenčice čestokrat dosegli točni, gotovi in popolnoma zadovoljivi uspehi celo v takih slučajih, kjer niso druga sredstva obetala nikakega učinka. 21

Mladiški shod v št. Rupertu pri Velikovcu.

Slovenska krščanska socialna zveza je priredila svoj prvi letošnji mladiški shod na binkoštni ponedeljek. Kljub temu, da se je agitacija vršila le pismenim potom, se je zbralo precejšnje število mladeničev iz cele velikovske okolice v telovadnici Narodne šole. Ob pol 10. uri je imel slovesno cerkveno opravilo v šentrupertski cerkvi ml. gospod prelat dr. Martin Ehrlich. Pod vodstvom vnetega rodoljuba, č. gospoda Janeza Ebnerja, je prišla procesija iz voverške fare. Po cerkvenem opravilu je pozdravil gospod Čarf v imenu velikovskega društva udeležence pred slavolokom na vrtu narodne šole. V lepi, okrašeni dvorani se je vršil shod.

Shod je otvoril s pozdravom na udeležence tajnik Vajncerl. Za predsednika shoda se je izvolil gospod Gril iz Vover.

Gospod Vajncerl je razpravljaval vprašanje sedanjega časa: Slovenski mladenič in bela barva. Bela barva je tista starokopitna liberalna stranka, ki nam je gospodarila čez 40 let na Koroškem in nam omadeževala naše najdražje svetinje, sveto vero in narodnost. Gospodarsko nas je usužnjila in nas vrgla v žrelo kapitala.

Drugi govornik, gospod Hermonko, je povedal, zakaj se mora slovenski mladenič vojskovati zoper rdečo barvo — socialno demokracijo. Govorniku se je živahno pritrjevalo. Gospod podpredsednik »Zveze« je s erasnim, navduševalnim govorom pozivljaval mladeniče na ožjo organizacijo v velikovškem okraju.

Da bode uspešnejše delovanje, je sklenila »Zveza« ustanoviti v vseh večjih krajih podzveze ali društvena okrožja. V pripravljajni odbor velikovškega okrožja se je izvolil za predsednika č. gospod Ivan Dolinar, župnik v Šmarjeti.

Ta podzveza ima namen, da sklicuje od časa do časa odbornike društev tistega okrožja in se posvetujejo o raznih gospodarskih in socialnih potrebah in to naznanijo »Zvezi«. Gospod Čarf je mladeniče v kraških in presrčnih besedah navduševal za skupne gospodarske in narodne interese. K sklepu je razložil č. gospod Dolinar z lepimi besedami našo slovensko trobojnico in priporočal, da naj smo slovenski mladeniči na straži, da nam te lepe čiste barve

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nimamo več bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko „Elsa-kroglice“. Po izkušnji Vam svetujemo, da jih poskusite; one odpravijo zapečenost in pospešujejo prebavo. 6 škatel franko 4 krone. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda.

Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

belo-modro-rdeče ne omadežujejo sovražniki.

Predsednik Gril je zaključil shod ob 1. uri popoldne in se zahvalil vsem udeležencem.

Zahvala gre slav. vodstvu Narodne šole za prepustitev dvorane ter fantom društva »Lipa« za krasen slavolok in dekoriranje v dvorani in zunaj nje. Z upanjem, da se prihodnje leto še v obilnejšem številu vidimo, kličemo vsem udeležencem:

Bog in narod!

»SLOVENSKA STRAŽA«.

Kjerkoli bodete v torek, dne 13. junija, praznovali zmago Slov. Ljudske Stranke, v vsaki družbi se spomnite naših bratov ob meji in naberite med znanci dar zmagovalcev »Slovenski Straži«. Iz vsake občine, z vsakega volišča naj pride ta dan večji ali manjši dar kot znak naše narodne zavednosti!

Kdor pospešuje „Mir“, dela za narod!

Dnevne novice in dopisi.

Sprejemne izkušnje za učiteljske v Celovcu se vršijo dne 14. in 15. julija. Učenci se morajo pismeno ali ustno zglasiti pri ravnateljstvu najpozneje do 9. julija ter vpošlati, oziroma prinesiti k izkušnji s seboj: a) krstni list in potrdilo o postavljenih kozah, b) od uradnega (okrajnega) zdravnika izdano zdravstveno izpričevalo, in c) zadnje šolsko izpričevalo. Opozarjamo zlasti na to, da se bodo vršile sprejemne izkušnje začetkom prihodnjega leta samo tedaj, ako še ni doseženo potrebno število učencev za prvi letnik.

C. kr. deželni šolski svet vprašamo, kdaj misli predstaviti med Slovence one mlade slovenske učitelje, katere je leta 1909 poslal med Nemce, da se tam naučijo nemško, ker se menda na nemškem učiteljskem v Celovcu niso mogli dosti naučiti tega edinozveličavnega jezika. Ali c. kr. deželnega šolskega sveta res ni sram, da je bilo brati o tej njegovi čudni pedagoški modrosti v čeških, ruskih, poljskih, francoskih in angleških pedagoških listih, ki se niso posebno laskavo izražali o pedagoških zmognostih gospodov v našem deželnem šolskem svetu. C. kr. deželni šolski svet naj pomisli, da s takimi čudnimi pedagoškimi čini samo osmešuje koroško deželo pred kulturnim svetom, ki je malo širji kakor pa duševno obzorje onih »pedagogov«, ki so pogruntali ta »kunštni« čin, ki spominja na čine slavnih purgarjev nemškega mesta »Schilda«. Pamet, pamet, kam si odšla?!

Št. Jurij pri Celovcu. (Tukajšnja podružnica nemškega šulferajna) je priredila pred kratkim veselico, pri kateri so sodelovali ti-le najpristnejši Nemci: T. Hudelist, Krebic, Krulih, Plimičar. Dr. Wutteja seveda tudi ni smelo manjkati. Nemci pa taki!

C. kr. deželni šolski svet vprašamo, kdaj misli vzeti na znanje razsodbo upravnega sodišča glede učnega jezika na šolah v Št. Danielu in na Strojni. C. kr. deželni šolski svet tudi z zavlačevanjem ne bode spravil s sveta teh njemu sicer jako neprijetnih razsodb. Opozarjamo c. kr. deželni šolski svet na to, da je prva dolžnost vsake oblasti in zlasti še vsake c. kr. oblasti, da je popolnoma nepristranska, da se nikakor in nikoli ne vdinja kakšni politični struji, ampak da se zmiraj in povsod ravna samo po cesarskih postavah in predpisih, ki edino-le so in smejo biti merodajni za c. kr. oblast. V naši dobi s tako široko prostostjo vsakega posamnika je treba trdnega zaupanja v nepristranost in strogo postavnost delovanje oblasti. Delovanje c. kr. deželnega šolskega sveta je pa tako, da koroški Slovenci ne moremo imeti zaupanja do nepristranosti in stroge postavnosti te c. kr. oblasti. Dolžnost c. kr. šolskega sveta je, da si zopet pridobi zaupanje ljudstva.

Sestanek absolventov grmske šole. Na željo, izraženo od raznih strani, se priredi na Grmu tekom letošnjega leta sestanek nekdanjih učencev tega zavoda. Vse potrebne priprave za ta sestanek bo vodil poseben odbor, sestojč iz nekdanjih učencev. Da se dobe potrebni naslovi in da se določi najprikladnejši čas za ta sestanek, se vabijo že sedaj nekdanji absolventi, da prijavijo svoje naslove in svoje želje glede sestanka naravnost na ravnateljstvo kmetijske šole na Grmu.

XXVIII. vojaška državna loterija. C. kr. ravnateljstvo za loterijske dohodke priredi XXVIII. državno loterijo za skupne vojaške dobrodelne namene, koje žrebanje se vrši 22. junija t. l. Igralni načrt te priljubljene loterije je zelo bogat in izkazuje 21.135 dobitkov v skupnem znesku 620.000 K, medtem glavni dobitek 200.000 K, nadalje dobitke za 50.000 K, 30.000 K, 20.000 K itd. Vsi dobitki se izplačajo v gotovini. Srečke po 4 K se dobivajo v tobačnih trafikah, loterijskih kolekturah, menjalnicah itd.

Št. Vid ob Glini. (Tukajšnje hranilno in posojilno društvo) je prišlo v take škipce, da so mu morali priti na pomoč konsulent L. Frieß iz ministrstva za javna dela, zadržni inštruktor dr. Horming in nadinspektor Worliczek. Ako bi se to zgodilo slovenski posojilnici, bi Nemci že vpili o polomu. Tako je pa seveda vse tiho. Saj vemo!

V Šmarjeto nad Pliberkom pride učitelj Jurij Derbuch iz Šmiklavža čez Dravo, o katerem pišejo nemškonalne »Freie Stimmen« z dne 31. maja med drugim tudi to: »Z Derbuchom izgubimo Šmiklavžani ne samo za povzdigo šole vnetega člana, ampak vnetega, tihega pospeševalca in prosvetitelja z njegovim krepkim prizadevanjem v nemškem smislu zmiraj bolj napredujoče občine. On je delal z ognjevitno vnemo v narodnem smislu in v prosvetujuči službi ter je izpreobrnil marsikatero ovčico v večinoma slovensko-klerikalni okolici. Želimo, da bi njegov naslednik nadaljeval delo v istem smislu.« — Listu »Freie Stimmen« smo jako hvaležni, da nam je tako natančno opisal gospoda učitelja Derbucha; sedaj vsaj vemo, s kom imamo opraviti. G. Derbuchu pa bodi enkrat za vselej povedano, da pri nas ni tal za pospeševalce in prosvetitelje v nemškem smislu, kajti Šmarječani prav nič nismo vneti za nemški evangelij, ki ga razširjajo narodni izdajalci, ki so najostudnejša grdoba na svetu. Prav odločno odklanjamo »prosveto« od strani nemških učiteljev, katerih edina duševna hrana so ostudni listi, kakor: »Freie Stimmen«, »Bauernzeitung«, »Grazer Tagblatt« itd. Veliko je že, ako se tak prosvetitelj povspne tako daleč, da bere ta ali oni razbojniški roman. Berejo ti »prosvetitelji« seveda samo nemške stvari, kajti slovensko navadno tolike ne znajo, kakor naši hlapci in naše kravarice. Nadalje svetujemo g. Derbuchu, naj bo med nami miren ter naj nikakor ne poskuša z izpreobračevanjem ovčic, kajti Šmarječani smo Slovenci stare korenine, ter se v potrebi tudi razumemo na »obračanje«. C. kr. deželnemu šol-

skemu svetu pa bodi povedano, da Šmarječani nismo za to tukaj, da bi se iz nas bril norce, kajti komaj smo se iznebili zagrizenega nemčurja in socialdemokrata, nam že pošlje še bolj zagrizenega nemčurja in nemškonalnega agitatorja. Ali c. kr. deželni šolski svet ni znano, da je še zmiraj nekaj mladih slovenskih učiteljev v tujini med koroškimi Nemci? Ali c. kr. deželni šolski svet misli za vedno pustiti te naše sinove tam med tujci, namesto da bi jih prestavil med nas rodne brate, ki hočemo učitelje, kateri bodo v resnici ljudski učitelji, voditelji in pravi prosvetitelji naši. Mi koroški Slovenci ne potrebujemo ljudi, ki bodo delali med nami za ostudno nemčurstvo, ki ne pozna kaj drugega, kakor polno korito, masten zaslužek in mastne dohodke. C. kr. deželnemu šolskemu svetu bodi povedano, da Šmarječani še nismo pozabili, kaj je šolski štrajk!

Eden za vse.

Prevalje. (G. Schumy) je imel pri zadnjem svojem zborovanju tudi to žalostno predrznost, smešiti slovenski pismeni jezik, ki se pri vseh narodih in najbolj pri koroških Nemcih razločuje od domače govornice. Rekel je med drugim tudi, da smo srečno »iznašli« strokovne izraze, katerih ljudstvo pa da ne razume. G. Schumy, povedano vam bodi, da se večina naših ljudi prav dobro priučil znanstvenih izrazov, kakor se jih morajo naučiti tudi Nemci v nemškem jeziku, in to kljub temu, da se jih Slovenci ne moremo naučiti v ljudski šoli, kjer se otrokom ubija v glavo samo nemščina. Gospodu Schumyju pa svetujemo, naj se bolj poglobi v študij o nastajanju znanstvenih in tehničnih izrazov. Prihranil si bo v bodoče marsikatero blamažo.

Kupujte narodni kolek!!

Strog zapor od enega do šest mesecev je kazen za tistega, kdor bi zakrivil pregrešek podkupovanja volilcev. In ne samo tisti, ki podkupuje, ki obljublja volilcu ali morebiti kakemu njegovemu sodniku itd. kak premoženjski dobiček, zakrivi ta pregrešek, temveč ravno tako tudi tisti, ki ga sprejme. Kaznjiva sta oba. Ravnotako ni treba, da bi dotičnik potem volil tako, kakor hoče podkupovalec, dovolj je že, ako naj bi se vsled obljubljenega dobička ne udeležil volitve. Podkupovalec je ravnotako tudi kaznovan, če bi tudi ne dosegel svojega namena, če le ponudi volilcu ali kakim tretji osebi kak premoženjski dobiček. Vsakega takega podkupovalca takoj naznanite!

Slovenci, na okope!

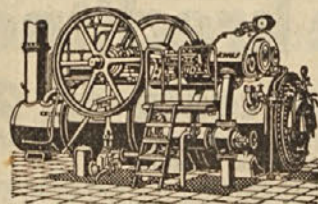
9. JULIJ.

Komur je res mar, da zboljšamo svoj narodni položaj in damo svoji bodočnosti trdno podlago in cveteč, zdrav, ohranjujoč razvoj, ta bo prebral te vrstice in storil svojo dolžnost.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica Dunaj, III., Heumarkt 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem.

Izvirna sestava Wolf . . . . . 10—800 HP

Najbolj dovršeni in gospodarski stroji za industrijo in poljedelstvo.

Vseh izdelkov nad 760.000 HP.

Ne lažimo sami sebi! Prvi naši ljudje tožijo, da je v našem ljudstvu premalo narodne vzgoje, premalo poznanja lastnega naroda, njegovih potreb in ciljev.

Sedanji čas je odločitve poln. Ali navzgor ali navzdol? Ali naj se krhajo od narodnega telesa narodni drobci, kakor kamenčki od preperle skale? Ali naj slabotni umirajo počasne smrti, zato ker se bližnjim domačim ne ljubi jim dati zdravnih moči? Ali naj obmejne stražnike prepustimo nasilni smrti pod orožjem tujca? Ali naj izgubljamo vsak dan in povsod na svoji pravici in posesti samo zato, ker ne vidimo, kaj se godi in ne znamo ceniti malenkosti.

Zanemarjanje malenkosti drobnega dela je naša največja slabost in nesreča.

Nad 150 župnij je lani spoznalo, da živimo v tej skriti nevarnosti in da moramo zbrati vso delavno moč, vso požrtvovalnost svojih src, če hočemo, da se ohranimo in damo poznejšim rodovom utrjeno domovino, pravo slovensko vzgojo, odločno zavest. Ljubzen do dela, mogočno tradicijo svoje dobe. Sedanji rod mora delati na vso silo in s celim srcem!

Lanski 10. julij je prinesel ustanovitev 150 podružnic Slovenske Straže. Dan veselja je bil, dan poguma, ko je 150 župnij sklenilo pod moško prisego sveto zavezo: »Domovine ne zapustimo v njeni stiski! Naša last je in branili jo bomo! Če zastražimo mejo, zastražimo sebe.« Spomin na te župnije bo v zgodovini našega naroda lep in svet. Bile so res slovenske župnije.

Tem župnijam, svojim podružnicam se ima Slovenska Straža zahvaliti, da je nabrala prvo leto okoli 53.000 K v narodno-obrambne namene. Koliko in kaj bi pa rabila Slovenska Straža v narodno-obrambne namene? Poleg nekaj 100.000 K predvsem tisoč in tisoč neumornih, nikdar trudnih delavcev in delavk pri narodni vzgoji, narodni izobrazbi in narodni obrambi. Ne samo denarja, še bolj nam manjka ljudi, dela te h ljudi, dela med temi ljudmi in dela za te ljudi!

Kdaj nas bo dovolj sklenjenih v naših vrstah? Kadar bodo vsi! Zadovoljni pa bomo, ko dosežemo število Mohorjanov 85.000 članov. Družba Sv. Mohorja bodi po številu svojih članov vzor Slovenski Straži! To število moramo in moramo doseči; ko bo doseženo, bo podvojitev, potrjitev prišla sama od sebe.

Lanske podružnice in 10.000 njihovih članov bodo gotovo slovesno praznovala letošnjo nedeljo 9. julija s primerno slovesnostjo. Tudi mi jim to priporočamo. Naj pregledajo svoje vrste, naj vlijejo novega ognja v srca svojih, naj pridobijo nove trume bojevnikov, naj stopijo korak naprej!

Praznujmo nedeljo 9. julija slovesno v misli in ljubezni na domovino!

Se je na Slovenskem v 650 župnijah prostora za podružnice Slovenske Straže!

Katera še tako majhna župnija bi hotela zaostati in postati nezvesta v boju za moč, slavo in svobodo domovine?

Mi moramo biti močni dovolj, da bраниamo ne samo sami sebe, ampak tudi skupno jugoslovansko domovino! Predstražniki smo! Ker nas je malo, ne sme manjkati nobeden! Vsak na svoje mesto; izpolnuj svojo dolžnost do dna!

Dve župniji sta že priglašeni 9. julija ustanoviti podružnici, župniji Radeče pri Zidanem mostu in Dornova pri Ptuj.

Župnije slovenske! Takoj sklenite, da ustanovite v nedeljo 9. julija podružnico Slovenske Straže! Kjer za enkrat ena sama ne zmora, naj se sklenejo dve ali tri župnije in si ustanove lastno ognjišče na-

rodne vzgoje in požrtvovalnosti. Takoj sporočite svoj sklep Slovenski Straži v Ljubljani da Vam pravočasno poskrbi potrditev pravil in ostalo potrebno.

9. julij! Gospodov dan naj z elementarno silo pripelje tisoče in tisoče novih bojevnikov, vse od otroka do starčka, od fanta do mladenke, od moža do žene. Pomnožimo in sklenimo svoje vrste.

Boj divja! Na okope!

„Mir“ je edino glasilo koroških Slovencev!

Po Najvišjem povelju Nj. c. in kr. Ap. Veličanstva

28. c. k. državna loterija

za skupne vojaške dobrotelne namene.

Ta denarna loterija, edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 21.135 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 620.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron v gotovini.

Žrebanje se vrši javno dne 22. junija 1911.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za državne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtstraße 7, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Načrti žrebanja za kupce srečk brezplačno. — Srečke se pošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. ravnateljstva loterijskih dohodkov (oddelek za državne loterije).

Službo išče

dvajsetleten mladenič, ki je že služil pri imenitnem gospodu, najraje za hotelskega služabnika ali pa v kakem župnišču, **Matvez Pip, Ponau, p. Špital ob Dravi, Koroško.**

Zaradi bodočega novozidanja

:: hiše je krojno blago po ::
znižanih cenah
naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Mastin?

narejen po dr. pl. Trnkóczyju, redilno in varstveno je dosedaj prvo in edino sredstvo. Varuje pred-govejimi kužnimi boleznimi, doseže zdrave, močne opitance. Dobiva se tudi v trgovini.

Lovske puške

vseh sestav, priznano delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarska družba

Peter Wernig,

družba z omeji. zavezo : v Borovljah na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštine prosto.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta

(slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—, po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez. K 5-40, za družnike K 4.—, po pošti 40 vinarjev več.

Najvažnejši organ

našega telesa je želodec. Njegovo delovanje se mora podpirati.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli skrbno pripravljeno, tek zbujujoče in prebavljanje pospešujoče, lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in odstrani znane posledice neizmernosti, slabe diete, prehlajenja in zornega zaprtja, n. pr. gorečico, napejnanje, nezmerne tvoritve kislin ter krče je **dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.**

SVARILO! Vsi deli embalaže imajo postavno depoponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

B. FRAGNER-ja e. in kr. dvornega dobavitelja,

„pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203, vogal Nerudove ulice.

Po pošti se razpošilja vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpošiljavti K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8— štiri velike steklenice, za K 22— 14 velikih steklenic poštine prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicije. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spletju, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek. 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8— za komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.